

Krzysztof Schwartz
NADLEŚNICZY
NADLEŚNICTWA
JAROCIN

*Szanowni
Czytelnicy*

W mediach pojawiły się doniesienia, że są rządowe plany sprzedaży lasów. Uspokajam, że nic w tej sprawie oficjalnego się nie dzieje. Wierzę też, że jeśli jakieś sprzedaże nastąpią, to będą to skrawki nieprzydatne dla racjonalnej gospodarki leśnej. Z drugiej strony jest zgoda dyrektora generalnego LP, by nadleśnictwa planowały zakupy lasów przylegających do zwartych kompleksów lasów Skarbu Państwa. Powinno być racjonalniej i po gospodarsku. Po przetargach na drewno spadły ceny niektórych, kupowanych na cele opałowe sortymentów drzewnych. Szczegóły wewnątrz naszego dodatku. Tymczasem najłatwiej będzie zaopatrzyć się w opał w leśnictwach Potarzyca i Góra. Dobrą informacją jest spadająca ilość śmieci w lasach wokół Jarocina. Poprawa jest niewielka, ale widoczna. Wszystko dzięki poszerzającej się świadomości, że nasze składowisko przyjmuje wszelkie odpady problematyczne. Można więc zawieźć za przysłowiową złotówkę stary tapczan, telewizor, lodówkę, trawę i gałęzie, zużyty olej silnikowy, opony i akumulatory, a nawet podarty dywan. Osoby mające umowę z ZGO wszystkie te niechciane rzeczy mogą dostarczyć bezpłatnie. To wielka sprawa i warto tę informację ciągle powtarzać, bo nie dotarła jeszcze do wszystkich. Dziękujemy miłośnikom pojazdów terenowych, którzy ze swoją pasją wyprowadzili się z duk-tów leśnych i zachęcamy ich do podejmowania prób stworzenia oficjalnego toru do rozładowania stresów i napięć. Lato w pełni. Życzę Państwu udanych urlopów zaplanowanych na sierpień, bo w lipcu bywało różnie. Pogoda niech jednak sprzyja przede wszystkim rolnikom, bo jeść musimy wszyscy.

Krzysztof Schwartz

WAKACYJNE ŁAMANIE PRAWA

Szlaban w lesie

W okresie letnim straż leśna, wykonując swoje czynności na terenie Lasów Państwowych, najczęściej stwierdza wykroczenia polegające na nielegalnych wjazdach do lasu oraz na puszczaniu psa luzem.

Wjazdy do lasu zazwyczaj związane są z grzybobraniem i zbieraniem jagód. Sprawy przeważnie kończą się na zwróceniu uwagi lub pouczeniu kierującego. Często wywiązuje się dłuższa dyskusja na temat braku znaków zakazujących wjazdu do lasu albo wytykany jest nam brak szlabanu na drodze leśnej. Przeważnie kierujący pojazdem czuje się pokrzywdzony, że akurat jego zatrzymano, a przed chwilą jechało tam (wzg kierowcy) kilka innych pojazdów. Podczas interwencji wysłuchujemy, jaki ten las jest zdewastowany i zaśmiecony. Po czym - po przedstawieniu argumentów prawnych oraz przytoczeniu faktu, że śmieci do lasu nikt w kieszeni nie przyniósł, a przeważnie „przyjechały” jakimś pojazdem - kierujący przyznają rację, że pojazdy mechaniczne w lesie mają zdecydowany wpływ na ilość pożarów oraz na skalę kradzieży drewna i zaśmiecenia.

Bywają przypadki, że osoby odwiedzające las na rowerze lub pieszo zatrzymują nas w lesie i żądają interwencji na nielegalny wjazd „cwaników” do lasu na grzyby zbierane „z samochodu”. Do Nadleśnictwa wpływają anonimowe i jawne zawiadomienia na podobne zachowania.

Kierowcom przypominamy, że prawo upoważnia do poruszania się samochodem po drogach publicznych, a wjazd do lasu na drogę gruntową (leśną) może się odbywać

tylko wtedy, gdy jest drogowaskaz wskazujący na dojazd do innej miejscowości. Jeżeli nie mamy pewności, że jest to droga publiczna, to po prostu na nią nie wjeżdżamy. Wykroczenie to jest opisane w art. 161 Kodeksu Wykroczeń. Grozi za nie grzywna w wysokości do 500 zł lub skierowanie wniosku o ukaranie do sądu. Upoważnionymi do poruszania się po lesie są osoby, które wykonują czynności gospodarcze, wywożą drewno z lasu lub posiadają inne pisemne upoważnienie wystawione przez Nadleśniczego. Takie rygorystyczne uregulowanie wjazdu do lasu jest konsekwencją kradzieży drewna (z lasu), wywozem śmieci (do lasu), a także zagrożenia pożarowego.

Na leśnym terenie podmiejskim Jarocina coraz częściej stwierdzone jest wykroczenie polegające na puszczeniu psów luzem w lesie. Podobnie jak w sprawie nielegalnych wjazdów do lasu, postępowanie strażników leśnych sprowadza się do zwracania uwagi lub udzielania pouczeń właścicielom zwierząt. Na widok samochodu straży leśnej spacerowicze z psem prawie zawsze reagują przywołując psa i przypinając go do smyczy, pomimo że w dalszej rozmowie twierdzą, że nie wiedzą o przepisach zakazujących puszczenia psa luzem w lesie. Wykroczenie to zawarte jest w art. 166 Kodeksu Wykroczeń o następującej treści". Kto w lesie puszcza luzem psa, poza czynnościami

związanymi z polowaniem, podlega karze grzywny albo karze nagany”.

Las to bardzo dobre miejsce na spacer, nawet z psem, ale pod warunkiem, że nie będziemy go spuszczać ze smyczy. Właściciele psów powinni uzmysławić sobie, że las to także naturalne środowisko dzikich zwierząt. Puszczenie pupila luzem w lesie przeważnie skutkuje płoszeniem zwierząt dziko żyjących i chronionych, niekiedy w okresie lęgów i wychowu młodych. Nawet te małe i spokojne w środowisku leśnym mogą zachowywać się inaczej, niż na chodniku w mieście. W roku ubiegłym i wiosną bieżącego roku do Posterunku Straży Leśnej w Jarocinie wpływały skargi telefoniczne od osób trenujących biegi w lesie, że nie mogą swobodnie poruszać się po tym terenie, gdyż atakowane są przez psy spacerowiczów. W lesie mają prawo przebywać także osoby, które w przeszłości miały przykre doświadczenia z psami i na ich widok, zwłaszcza puszczonego luzem, czują respekt i lęk.

Straż leśna w stosunku do osób, które wcześniej były upominane o prawidłowe przebywanie z psem w lesie lub kolejny raz dokonują nielegalnego wjazdu do lasu, będzie stosować wyższe sankcje karne przewidziane prawem.

Komendant Posterunku
Straży Leśnej w Jarocinie
Jacek Kaaz

Kampania „Lasom Przyjazny” - Turek 2012 r.

Stało się to już tradycją i jak co roku w ciepłe czerwcowe dni spotkaliśmy się na terenie jednego z nadleśnictw, aby wspólnie świętować Dni Lasów (tym razem również w ramach Dni Serów w m. Turek). W Parku Miejskim na przybyłych gości czekały liczne atrakcje. Każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Wśród propozycji były: występy artystyczne, koncert zespołu sygnalistów myśliwskich na scenie głównej, możliwość ulepienia własnego garnka z gliny metodą tradycyjną, poznanie lasu w różnych aspektach - ochrony, funkcji i hodowli, ogromna plansza gry dla najmłodszych, konkurencje - sztuka wbijania gwoździ czy dla starszych rzut toporem. To jedynie niewielka część niespodzianek, jakie przygotowali tegoroczni organizatorzy imprezy. Wydarzenie uważamy za bardzo udane i z niecierpliwością czekamy już na kolejne

spotkanie za rok, na którym nie może zabraknąć i Was. Gdzie się spotkamy następnym razem? - dowiecie się, śledząc naszą leśną prasę.

Tekst i foto: WoJak

Rebusy i konkursy z nagrodami

NOWE CENY NA DREWNO

Nadleśnictwo Jarocin wprowadziło nowe cenniki detaliczne na drewno, obowiązujące od 9 lipca br. Wszystkich chętnych, którzy są zainteresowani

zakupem drewna na zimę, zapraszamy do kontaktu z nadleśnictwem bądź z poszczególnymi leśniczymi. W naszej ofercie znajduje się drewno o charakterze opałowym takich gatunków jak brzoza, dąb, jesion, sosna. Informację o obo-

wiązujących cenach można uzyskać na stronie nadleśnictwa Jarocin www.jarocin.poznan.lasy.gov.pl lub pod numerem telefonu 62-747-23-19 wew. 121 lub 117.

(wzl)

KALENDARIUM   lipiec/sierpień 2012

30 lipca - 3 sierpnia - Rejs Bractwa Żeglujących Leśników po południowej części Wielkich Jezior Mazurskich,
10 sierpnia - Dzień Przewodników i Ratowników Górskich - jest to dzień Św. Wawrzyńca, patrona kaplicy stojącej na szczycie Śnieżki, (Polska),
12 sierpnia - Międzynarodowy Dzień Młodzieży (ONZ),
14 sierpnia - Dzień Energetyka - w 1991 patronem energetyków ogłoszono św. Maksymiliana Kolbe, z zamilowania elektryka. Kolbe zginął w obozie koncentracyjnym 14 sierpnia 1941 roku, (Polska),
21 - 24 sierpnia - Targi Wood & Technology - Tra & Teknik 2012 Gotheborg, Szwecja,
22 - 25 sierpnia - Targi IWF 2012 Atlanta, USA,
22 - 26 sierpnia - Targi KOFURN 2012. Goyang, Korea,
27 - 31 sierpnia - Targi Mercomóveis 2012 Chapeci, Brazylia,
30 - 2 września - Impreza targowa Internationale Holzmesse 2012 Klagenfurt, Austria,
7 września - Termin nadsyłania prac w konkursie fotograficznym Woj. Włpko. o Nagrodę Marszałka, więcej na www.umww.pl

Opr. J.W.

Jeść czy nie jeść, czyli problem konsumpcji żabich udek w dobie globalnego wymierania płazów

Na stole przeciętnego Kowalskiego są niezwykłą rzadkością. Kojarzymy je raczej z przysmakiem Francuzów... Żabie udka, bo o nich mowa, stały się jedną z przyczyn spadku liczebności płazów na świecie.

Trochę historii...

Kulinarne zamiłowanie Francuzów do żabich udek zaczęło się już w XVI wieku. Natomiast w Stanach Zjednoczonych na masową skalę rozpoczęto odławiać żaby dwa wieki później. Pierwszym celem stała się żaba z gatunku *Rana aurora*, a dokładniej jej podgatunek *R. a. draytoni*. W 1849 odłowiono 10 tysięcy osobników tych żab, jednak już w kolejnych latach liczba ta wzrosła aż 11-krotnie. W ten sposób na skutek masowych odłowów doprowadzono pierwszy gatunek na skraj wyginięcia.

Francja jako największy importer żabich udek

W 1962 roku Francja importowała 63 tony mrożonych udek oraz 257 ton żywych żab. Francuzi odławiali również swoje rodzime gatunki, jednak zdano sobie sprawę, że w ten sposób doprowadzą do ich zagłady i dlatego od 1977 roku we Francji obowiązuje całkowity zakaz połowu żab. Aby jednak zaspokoić rosnący popyt, zaczęto sprowadzać coraz to większe ilości udek. W 1998 roku import sięgnął aż 4113 ton mrożonych udek i 1005 ton żab.

Eksport żab z Polski

Jeszcze pół wieku temu Polska była jednym z głównych eksporterów żab, które trafiały głównie do Francji. W 1964 roku wysłano aż 46 ton żab! Import jednak szybko się załamał, ponieważ w naturze zabrakło żab jadalnych. Trzydzieści lat później wysłano zaledwie 760 kilogramów udek.

Żaby jadalne i ich hodowle

Na świecie występuje około 50 gatunków żab jadalnych, z czego w Polsce żyją trzy: żaba śmieszka (*Pelophylax ridibundus*), żaba jeziorkowa (*P. lessonae*) oraz ich naturalny mieszaniec żaba wodna (*P. esculentus*). Pierwsze hodowle żab jadalnych zaczęły zakładać w Europie już w XVIII wieku. Jednak dopiero w 1980 r. we Francji prof. André Neveu założył, w oparciu o wyniki badań prof. Leszka Bergera z Instytutu Środowiska Rolniczego i Leśnego Polskiej Akademii w Pozna-

niu, pierwszą hodowlę żab jadalnych w Europie z prawdziwego zdarzenia. Obecnie hodowla ta dostarcza 200-300 kg żab z hektara stawu, a najbardziej obiecującym gatunkiem do hodowli jest wg prof. Neveu żaba śmieszka (*P. ridibundus*).

Na świecie przeważają jednak hodowle fermowe, które są głównie oparte na pochodzącej z Ameryki Północnej żabie ryczącej (*Rana catesbeiana*). Samice tego gatunku osiągają do 2,5 kg wagi i składają do 50 tys. jaj (dla porównania samica żaby śmieszki osiąga około 200 gramów wagi i składa maksymalnie 16 tys. jaj. Jej hodowla jest więc mniej opłacalna).

Stan obecny

Największymi konsumentami żabich udek są obecnie kraje europejskie i USA, które importują kolejno 8-10 tys. i 4 tys. ton mrożonych udek rocznie. Mimo licznych hodowli, co roku odławia się od 300 do 500 milionów dorosłych żab. Sama tylko Indonezja odpowiedzialna jest za 45% światowego eksportu żabich udek. Natomiast co roku na Florydzie odbywa się „Frog eating festival”, podczas którego zabija się 80 tysięcy żab!

Powyższe dane jednoznacznie wskazują, że obecne hodowle żab jadalnych nie są w stanie zaspokoić popytu na żabie udka. Dlatego większość przyrodników apeluje o to, by powstrzymać się od ich jedzenia. Wspomniany wcześniej profesor Leszek Berger w swojej książce pt. „Chrońmy europejskie żaby zielone” opisuje jak w oparciu o tzw. tandemy hodowlane można ograniczyć presję konsumencką na populację żab oraz skutecznie chronić żaby zielone i współwystępujące z nimi gatunki płazów. Koncepcja prof. Bergera póki co jest jednak z wielu powodów niemożliwa do realizacji.

Niezaprzeczalnie światowy popyt na żabie udka ma negatywny wpływ na liczebność płazów. Czy jednak i my musimy się do tego przyczyniać tylko po to, by zaspokoić nasze kulinarne zachcianki?

Krzysztof Kolenda
kolendak@poczta.onet.pl

PUSZCZE POLSKI

Lasy Beskidu Śląskiego

Lasy Beskidu Śląskiego są zlokalizowane w obrębie trzech powiatów: cieszyńskiego, bielskiego i żywieckiego, granicząc z Czechami i Słowacją. Cały kompleks ma powierzchnię 39.793 ha. Beskid Śląski jest najbardziej wysuniętym na zachód pasmem polskiej cz. Karpat. Obszar administracyjnie należy do czterech nadleśnictw RDLP w Katowicach: Bielsko, Węgierska Górka, Ustroń i Wisła.

Teren ten jest pełen stoków o łagodnym charakterze. Najwyższe wzniesienia to pasma Skrzycznego (1257 m n.p.m.), Baraniej Góry (1221 m n.p.m.) oraz Czantorii (997 m n.p.m.). Teren obfituje w dużą liczbę jaskiń (jest ich łącznie ok. 60). Ponadto oko cieszą również liczne wodospady oraz formy skalne (*ostańce**, grzyby i skałki). Na stokach Baraniej Góry (na wys. ok. 1100 m n.p.m.) znajdują się źródła Wisły: potoki Biała i Czarna Wisielka, występujące w postaci wykapów i wodospadów. Ciekawostką jest zimowe zjawisko inwersji temperatury - tzn. im wyżej zawędrujemy, tym będzie nam cieplej.

Historia

W 1826 r. arcyksiążę Karol Ludwik Habsburg utworzył Komorę Cieszyńską. Po rozpadzie monarchii habsburskiej Beskid Śląski doświadczył piętna licznych konfliktów polskich i czechosłowackich. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 r. majątek Fryderyka Habsburga przejęło państwo

polskie, tworząc państwowe nadleśnictwa. Omawiany obszar zamieszkują Górale Śląscy. Najprawdopodobniej są to potomkowie pasterzy wołoskich (Wołochy). Ci, wędrując, mieszały się z ludnością górską - polską, węgierską i rumuńską. Trudniąc się transportem i spławianiem drewna przyczynili się również do rozwoju hodowli bydła i zwierząt domowych. Zajmowali się ponadto stolarstwem, kowalstwem i krawiectwem.

Flora i fauna

Obszar ok. 75% lasów porastają drzewostany zbudowane ze świerka (74,4% pozostałość po niemieckim modelu gospodarki leśnej), ponieważ świerk porastał szybko огоłocone zbocza gór. Pozostałe gatunki to buk (10,4%), sosna (3,7%) i dąb (3,1%). Na uwagę zasługuje również lokalny ekotyp świerka pospolitego, znany jako świerk istebniański. W wyższych partiach gór runo porastają: borówka czernica, pospolity trzcinnik leśny oraz paprocie. Inne nie mniej ważne gatunki, jakie spotkać można podczas wędrówek to: gatunek rośliny z rodziny selerowatych - cieszyńską wiosenną, fioletowy tojad mocny, podbiałek alpejski, parzydło leśne (o jasnych kwiatach) oraz zjawiskowy dziewięciosił bezłodygowy. Lasy masowo porasta rosnąca w skupieniach *opieńka miodowa** (silnie dziesiątkująca wraz z kornikiem drukarzem polacie starych

► SPOTKANIE PRZED WAKACJAMI

Co to za pan w zielonym mundurze?

27 czerwca gościliśmy na spotkaniu przedwakacyjnym w Przedszkolu nr 1 „Stokrotka” w Jarocinie. Dzieci brały udział w zabawach, grach i zgadywankach opowiadających o lesie, jego mieszkańcach. Teraz młodzi przyrodnicy wiedzą, jak należy się zachować w lesie podczas wakacyjnych spacerów z rodzicami i starszym rodzeństwem, kim jest leśnik i czym się zajmuje.

WoJak

Zgadywanki cieszyły się dużym zainteresowaniem

W telegraficznym skrócie

LOKALNIE

► Bp Janiak nowym ordynariuszem kaliskim

Papież Benedykt XVI mianował bp. Edwarda Janiaka nowym biskupem diecezji kaliskiej. Nowy biskup kaliski ma niespełna 60 lat i przez 16 lat sprawował posługę biskupa pomocniczego archidiecezji wrocławskiej. Biskup Edward Janiak jest doktorem teologii moralnej. Zasiada w Papieskiej Radzie ds. Duszpasterstwa Migrantów i Podróżujących, a w Konferencji Episkopatu Polski przewodniczy Radzie ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek. Ponadto jest członkiem Komisji ds. Polonii i Polaków za Granicą. Jest również delegatem Konferencji Episkopatu ds. imigracji i delegatem ds. dusz-

pasterstwa pracowników leśnictwa, gospodarki wodnej i ochrony środowiska. Źródło: niezalezna.pl

Z KRAJU

► Leśnicy bili rekord Guinnessa

Pięciu leśników uczestniczyło w pobiciu rekordu Guinnessa w najdłuższym na świecie meczu w piłkę siatkową w hali. Mecz w Jastrowiu trwał 90 godzin i wzięło w nim udział 32 zawodników. Dotychczasowy rekord został pobity aż o 10 godzin (LP).

► Jednośladowi na zlocie

4 dni, bo od 21 do 24 czerwca, trwał ogólnopolski zlot fanów i entuzjastów 2 kółek wśród leśników. Na wspólne podróżowanie i zwiedzanie malownic-

zych zakątków Nadleśnictwa Belchatów i Kolumna zjechało aż 50 motocykli (LP).

► Orlik grubodzioby lubi łąki

100 hektarów bagiennych łąk zostanie wykoszonych ręcznie w okresie letnim nad Biebrzą. Zadanie będzie realizowane w ramach projektu ochrony orlika grubodziobego. Wykoszone łąki stanowią lepszą bazę żerową dla tych rzadkich ptaków. Grupę zadaniową wyłoni wkrótce Biebrzański PN. Do przetargu zgłosiło się pięć firm - poinformowała w środę PAP Agata Chojnowska z parku narodowego. Na koszenie przeznaczono ok. 160 tys. zł. Oznacza to, że za skoszenie jednego hektara łąki park zapłaci ok. 1,6 tys. zł (<http://naukawpolsce.pap.pl>).

► Młode żubry

Wśród bieszczadzskich żubrów wielkie poruszenie. Na świat przychodzi właśnie kilkanaście młodych, a trwać to może nawet do wczesnej jesieni. Skąd takie rozbieżności w czasie wyjaśnia prof. Kajetan Perzanowski, opiekun naukowy bieszczadzskich stad. - Żubry mają nieco rozregulowany i rozciągnięty w czasie okres godowy, stąd wydłużony jest też sezon wycieleń. Dodamy, że w Bieszczadach żyje prawie 300 żubrów, z czego 6 w zagrodzie pokazowej w Mucznie i 5 w zagrodzie aklimatyzacyjnej w Woli Michowej (LP).

► Konkursy

- RDLP w Gdańsku wraz z Okręgiem Gdańskim Związku Polskich Artystów Fotografików zapraszają do udziału w konkursie fotograficznym „Tajemnice

lasu”. Konkurs trwa do 20 października 2012 roku. Więcej informacji na www.gdansk.lasy.gov.pl/centrum/konkursy/konkurs-fotograficzny - Konkurs fotograficzny BOŚ skierowany dla studentów z uczelni całej Polski. Tegoroczne hasło brzmi „Las pełen energii”. Spróbujcie ją uchwycić migawką aparatu! Najlepsze prace zostaną zaprezentowane na pokonkursowej wystawie. Czekają również cenne nagrody rzeczowe. Więcej informacji na stronie www.laskochanas.pl - Zdjęcie „Władca” Pawła Kaczorowskiego, specjalisty służby leśnej w Nadleśnictwie Miradź, zwyciężyło w II edycji konkursu „Las w obiektywach leśników”. Nagrodą za najlepszą fotografię było 7 tys. zł. W sumie ponad 120 osób przysłało prawie 3000 prac (LP).

o - puszcza u źródeł Wisły

Ciekawostki:

• **Ostaniec** - wzniesienie powstałe w wyniku procesów fizycznych (wietrzenia i erozji). Ostańce występują jako wyizolowane formy terenu, często o stromych, skalistych stokach, stanowiące pozostałość większego masywu skalnego.

• **Opieńka miodowa** (na fot.) - powoduje zgniliznę białą drewna. Rozkłada główne składniki drewna (celuloza, lignina i hemiceluloza), sprawiając że drewno nie kurczy się, ale mięknie, traci masę, łatwo ugina się i kruszy przy nacisku w palcach na włókniste fragmenty. Opieńki są jadalne. Mają słaby zapach przypominający ser Camembert. W stanie surowym lub niedogotowanym opieńka miodowa może być trująca. Obrabiamy ją termicznie gotując ok. 5 minut - nie zapomnijmy wówczas odlać wywaru.

świerczyn). Inne grzyby tu występujące to borowiki, czubajki, kurki oraz maślaki.

Największym ssakiem, jakiego być może spotkamy podczas spacerów, jest niedźwiedź brunatny. Jest to jednak rzadki widok, ponieważ pomimo wielkich rozmiarów, zwierzę to unika ludzkich szlaków pieszych. Inne drapieżniki to wilk, ryś, lis, borsuk, gronostaj i lasica. Z pewnością przez dukt przebiegną samy, pokwikuje dziki oraz dumnie prezentujące się jelenie. W lasach beskidzkich występuje ok. 130 gatunków ptaków, w tym 105 lęgowych. Obszar puszczy to również dawne rozległe łowiska Habsburgów, obecnie ochronione i przywracane na nowo głuszcza.

Ochrona przyrody

Dla ochrony najcenniejszych obszarów i podniesienia świadomości społeczeństwa utworzono kilka izb i ośrodków edukacji (np. w Bielsku Wapienicy, Ustroniu Jaszowcu oraz w Istebnej „Na Dzielcu”). Na turystów czekają tu również liczne ścieżki edukacyjne. Wycieczki trasami można odbywać w towarzystwie leśników lub indywidualnie (mając za sobą liczne foldery i przewodniki LP). Na obszarze puszczy wyznaczono również 12 rezerwatów przyrody m.in.: „Barania Góra” (chroni 200-letnie zespoły lasów karpaccich) oraz „Czantoria” (chroniące zespoły roślinne), „Stok Szyndzielnia”, „Jaworzyna” i inne. Ponadto znajdziemy

tu liczne pomniki przyrody (skałki, jaskinie oraz okazałe stare cisy, Dąb Sobieskiego).

Turystyka

Odwiedzając liczne kiermasze, sklepiki z pamiątkami będziesz mógł zaopatrzyć się w przepiękne owoce pracy miejscowych rzeźbiarzy (zdobienia mebli, przedmiotów codziennego użytku) oraz koronki. Te ostatnie bardzo znane jako koronki z Koniakowa - bogate, misternie wyszywane tworzą suknie, obrusy, chusty, a nawet bieliznę kobiecą. Nigdy też nie znudzą malowidła na szkle, które nieustannie uważane są za jedną z najpiękniejszych i najciekawszych tradycji góralskich. Oprócz skarbów przyrody warto zwrócić również uwagę na inne obiekty, m.in. Muzea: Beskidzkie i Narciarstwa w Wiśle, Hutnictwa i Kuźnictwa w Ustroniu, Sztuki Sakralnej w Istebnej, oraz Pałac w Dzięgielowie i drewniane kościoły w Brennej i Szczyrku. Na trasach wędrówek będziesz mógł odpocząć w cieple, zatrzymując się przy jednej z licznych przydrożnych kapierek.

Zatem zachęcamy do odwiedzenia kolejnego ciekawego i jakże „kolorowego” zakątka naszego kraju. Do zobaczenia na górskich szlakach.

Zaczerpnięto: <http://etnosystem.pl/>,
www.cotg.pttk.pl, Puszcze i lasy Polski
D. Zawadzka, E. Kwiecień.
Zestawił: Wojak

Praca w grupach

Zywa dżdżownica w torbie

26 maja 2012 roku po raz kolejny zorganizowany został Gminny Marsz na Orientację połączony z wycieczką przyrodniczą. Wiosenne spotkanie rozpoczęło się w Górze i prowadziło przez leśne ścieżki w kierunku Łobza i Łobzowca. Uczestnikami marszu byli uczniowie szkoły podstawowej w Wojciechowie oraz gimnazjum w Jaraczewie i Cerkwicy wraz z nauczycielami - opiekunami: Lilianą Niewdaną, Marią Grzegorską, Agnieszką Płończak i Robertem Majką. Ten edukacyjny projekt zorganizowano z okazji Roku Ochrony Przyrody Ojczyzny 2012.

W czasie wędrówki uczniowie ćwiczyli umiejętność posługiwania się mapą w terenie leśnym. Było to niełatwe zadanie, gdyż dla wielu uczestników teren był zupełnie nieznany. Na mapach zostały zaznaczone miejsca, które należało odszukać w lesie. W tych punktach znajdowały się ukryte koperty z zadaniami do wykonania. W jednym czekała na młodzież historyczno-przyrodnicza krzyżówka, w innym zadanie dotyczące segregacji śmieci. Należało również zmierzyć się z ekologicznym rebusem, prawidłowo podpisać rysunki z drzewami i zwierzętami. Jeszcze inne zadanie polegało na odczytaniu wiadomości przekazanej alfabetem Morse'a. Ciekawą konkurencją było też rozpoznanie z zamkniętymi oczami darów natury związanych z lasem. W czarnej torbie były: szyszka, mech, kamień, gałązki drzew iglastych. Jednak najwięcej emocji wzbudziło dotknięcie żywej dżdżownicy, która również znajdowała się w torbie. Za każde poprawnie rozwiązane zadanie grupa otrzymywała jedno przyrodnicze hasło.

Szukając kolejnych miejsc, uczniowie wsłuchiwali się też w głosy ptaków. Z łatwością zidentyfikowali kukanie kukułki, pogwizdywanie bogatki oraz melodyjne pieśni zięby. Podczas podsumowania wycieczki uzupełniono zdobyte hasłami plakat dotyczący Roku Ochrony Przyrody Ojczyzny 2012.

Edukacyjna wyprawa została zaliczona do wyjątkowo udanych. Dopisała słoneczna pogoda, wspaniałe humory uczestników, a zmęczenie po kilku godzinach marszu osłodził na koniec słodki poczęstunek przygotowany przez nauczycieli.

Na leśnych ścieżkach - ale już w innych miejscach - spotkamy się za rok!

AGNIESZKA PŁOŃCZAK

Orzeł - władca polskich przestworzy

Tradycyjnie już w Dniu Bociana odbył się III Gminny Konkurs Ornitologiczny. Był on skierowany do uczniów klas VI szkół podstawowych i I gimnazjum. Tegoroczna edycja przebiegała pod hasłem: „Orzeł - władca polskich przestworzy”. Organizatorem konkursu było Gimnazjum im. Bohaterów Armii Poznań w Jaraczewie pod kierunkiem nauczyciela Agnieszki Płończak i Marii Grzegorskiej.

W zmaganiach ornitologicznych udział wzięły drużyny z 4 szkół: podstawowych w Wojciechowie i Górze oraz gimnazjów w Rusku i Jaraczewie. Opiekunami dzieci były: Izabela Czaja, Danuta Modelska i Zdzisław Płatanowicz. Nad prawidłowym przebiegiem międzyszkolnych rywalizacji czuwała komisja w składzie: przewodniczący - Bartosz Skrzypczak (przedstawiciel OTOP-u), Franciszek Gabryelczyk, emerytowany dyrektor i nauczyciel biologii oraz Aleksandra Dłużak, kierowniczka Oddziału Banku Spółdzielczego w Jaraczewie, który był głównym sponsorem konkursu.

Przewodniczący podkreślił dużą wiedzę uczestników i wysoki poziom merytoryczny spotkania. Uczniowie bez problemu

Uczestnicy konkursu z opiekunami

poradzili sobie z wszystkimi zadaniami. Bezbłędnie rozpoznawali głosy i sylwetki ptaków oraz poprawnie rozwiązyli ornitologiczną krzyżówkę. Nicco problemu sprawił im test wiedzy oraz pytania dotyczące przyszłości, powiedzeń i utworów, w których występuje orzeł. Młodzi ornitolodzy przywieźli również prace plastyczne dotyczące bielika, wysoko ocenione przez jury.

Różnice w końcowej klasyfikacji były niewielkie, zatem wszyscy uczestnicy otrzymali piękne nagrody książkowe, wzbogacające możliwości samodzielnego obserwowania ptaków i poszerzenia wiedzy przyrodniczej. Zwycięska grupa otrzymała także wyjątkowy

prezent od Bartosza Skrzypczaka - bon na wycieczkę przyrodniczą.

Ostatecznie z największą liczbą punktów wygrała drużyna ze szkoły podstawowej w Wojciechowie (Sandra Kmiecik i Julia Pielucha), na drugim miejscu znalazła się drużyna z gimnazjum w Jaraczewie (Joanna Góralczyk i Karolina Góralczyk). Trzecie miejsce przypadło uczniom gimnazjum w Rusku (Szymon Dunaj i Bartosz Orpel), a czwarte najmłodszym uczestnikom ze szkoły podstawowej w Górze (Marta Kasprzak i Mariusz Hybiak).

Czwarta edycja konkursu już za rok!

(ap)

W telegraficznym skrócie

Pieniądze z Lasów Państwowych

Ministerstwo Środowiska planuje zasilenie budżetu środkami z Lasów Państwowych. Według informacji PAP rozważa się prywatyzację części lasów. Możliwe zyski - 1,3 mld zł. W grę wchodzi też opodatkowanie transakcji drzewem. - *Prace nad zmianą dwudziestoletniej już ustawy o lasach są w toku, na etapie wewnątrzresortowym. Wśród rozważanych zmian jest m.in. kwestia zwiększenia udziału Lasów Państwowych w przychodach budżetu państwa - potwierdza rzeczniczka ministerstwa środowiska Magdalena Sikorska (MŚ).*

Bruce Lee z lasu

Ze srebrnym medalem, rozgrywanych w ubiegłym

tygodniu w Antwerpii Mistrzostw Europy, wrócił karateka Mateusz Garbacz, zawodowo księgowy w nadleśnictwie Ruda Małenicka. W belgijskim turnieju wystartowało blisko 400 najlepszych zawodników z 28 krajów. Polak pokonał kolejno reprezentantów Węgier, Belgii i Gruzji, by w finale ulec utytułowanemu (czterokrotnemu mistrzowi Starego Kontynentu) Węgrowi Gaborowi (LP).

Nowe obszary „naturowe”

W kwietniu GDOS przestała do Komisji Europejskiej zgłoszenie dwóch nowych obszarów siedliskowych N-2000. Są nimi Jeziora Wętyńskie oraz Jezioro Dobropolskie. Dodatkowo powiększone mają zostać istniejące już cztery inne obszary:

Gogolice-Kosa, Dzikie Las, Dolna Odra i Wzgórza Bukowe. Obecnie w Polsce są już 963 obszary naturowe (825 siedliskowych i 145 ptasich) (*Las Polski* 12/2012).

Granty z PROW

Dyrektor Departamentu PROW na wniosek Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Zaścianek” w Żerkowie informuje o możliwości składania za pośrednictwem LGD „Zaścianek”, wniosków o przyznanie pomocy w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich. Termin składania wniosków: od 09.08.2012 r. do 24.08.2012 r. Limit dostępnych środków: 276.901,62 zł. Więcej informacji na www.zaścianek.org.pl.

Nowy dyrektor RDLP w Łodzi

25 czerwca br. dyrektor generalny LP Adam Wasiak odwołał Andrzeja Gapińskiego ze stanowiska dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi. Tego samego dnia na stanowisko dyrektora łódzkiej dyrekcji został powołany Edward Janusz, dotychczasowy nadleśniczy Nadleśnictwa Kolumna (LP).

20 lat minęło

Dwudziestolecie świętuje w tym roku Stowarzyszenie Przedsiębiorców Leśnych im. Mieczysława Wierzbickiego z siedzibą w Gołuchowie. Stowarzyszenie łączy blisko 200 zakładów świadczących usługi na rzecz lasów i leśnictwa. W polskim

leśnictwie prywatyzacja usług rozpoczęła się na początku lat 90. ub. wieku. Prace w lasach zaczęły przejmować firmy tworzone przez byłych pracowników nadleśnictw (szacuje się, że do dziś z LP odeszło ponad 50 tys. osób, z których większość znalazła zatrudnienie w leśnych firmach) (LP).

- Obchody dwudziestolecia Dyrektywy siedliskowej i Programu LIFE. 1 czerwca 2012 r. w Chyrzynie spotkali się przedstawiciele polskich i innych instytucji ochrony środowiska. Uczestnicy wydarzenia spotkali się w siedzibie Parku Narodowego Ujście Warty i podzielili doświadczeniami związanymi z tworzeniem sieci Natura 2000 oraz ustalaniem zasad gospodarowania i ochrony (GDOS).

„Wieści z lasu”
na www.jarocinska.pl

WSPOMNIENIE

Odszedł leśnik - sybirak

28 czerwca 2012 roku odszedł śp. Zygfryd Krawczyk, który swym pracowitym życiem napisał wiele stron historii Nadleśnictwa Jarocin, a w szczególności leśnictwa Tumidaj.

Urodzony 9 lutego 1932 roku w Suwałkach. Syn Stanisława i Jadwigi. Edukację w szkole powszechnej rozpoczął w roku 1938. Niestety wojenna zawierucha przerywała jego naukę w Polsce. W lutym 1940 roku z całą rodziną zostaje wywieziony na Sybir, gdzie dalej uczy się w szkole rosyjskiej i kończy jej kolejne cztery oddziały. Po sześciu latach tułaczki na obczyźnie, w sierpniu roku 1946, wraca do Polski i kontynuuje naukę w szóstej klasie szkoły powszechnej.

W roku 1948 idąc w ślady ojca - również leśnika - podejmuje praktykę leśną w Nadleśnictwie Jarocin. Po jej ukończeniu i zdaniu egzaminu wstępnego w lipcu 1948 roku rozpoczyna naukę w Państwowym Liceum Leśnym w Warcinie, gdzie zdobywa leśne szlify do roku 1951. Karierę zawodową rozpoczyna w Okręgowym Zarządzie Lasów Państwowych Szczecin z siedzibą w Gorzowie i zostaje skierowany do pracy w Nadleśnictwie Wrzosa, obejmując jako leśniczy leśnictwo Korczak. Pracuje tam krótko, do roku 1952, gdyż ze względów zdrowotnych pragnie przenieść się do pracy blisko domu rodzinnego.

Udaje mu się podjąć pracę w Okręgowym Zarządzie Lasów Państwowych Poznań w Rejonie Lasów Państwowych w Jarocinie - początkowo przez sześć miesięcy jako leśniczy leśnictwa Budy w Nadleśnictwie Jarocin, a od 1 lutego 1953 roku, również jako leśniczy w leśnictwie Radliniec w Nadleśnictwie Kłęka. Tu zakłada rodzinę. Synowie Andrzej i Wiesław idą po latach w ślady ojca i także zostają leśnikami.

W lasach radlinieckich gospodaruje z powodzeniem przez kolejne 16 lat, by w październiku 1969 roku objąć leśnictwo Tumidaj - ponownie w Nadleśnictwie Jarocin. Pragnąc stale podnosić swoje kwalifikacje zawodowe zapisuje się na Wydział Zaoczny Technikum Leśnego w Goraju i w czerwcu 1977 roku uzyskuje tam tytuł technika leśnika. W leśnictwie Tumidaj, realizując swoją pasję leśnika pracuje już do końca swojej kariery zawodowej. Jest zawsze postrzegany jako znakomity hodowca lasu, przywiązujący olbrzymią uwagę do stanu leśnych upraw.

Od 1954 roku jako członek Polskiego Związku Łowieckiego wraz z liczną grupą leśników tworzy podstawy bogactwa łowisk nadleśnictwa, będąc wiele lat członkiem Koła Łowieckiego „Jeleń” w Nowym Mieście, a następnie od roku 1996 członkiem niemacierzystym Koła Łowieckiego „Szarak” w Kotlinie. Zostaje odznaczony z okazji 50-lecia przynależności do PZŁ. Po 45 latach pracy w lasach odchodzi na zasłużoną emeryturę w roku 1996.

Odszedł od nas człowiek barwny, ciepły i bardzo życzliwy. Wielu z nas pamięta jego niesamowite opowieści o latach spędzonych na Syberii, których słuchało się z zapartym tchem. A były to często właśnie opowieści leśne i myśliwskie. Odszedł, poświęciwszy 45 lat swego życia lasom i łowiectwu. Zachowamy go w życzliwej pamięci, tak jak on był życzliwy wszystkim ludziom.

Cześć jego pamięci!

Pracownicy Nadleśnictwa Jarocin

Kontrole gniazd bocianich na terenie Żerkowa już za nami

Paweł T. Dolata, lider PwG OTOP, przy gnieździe w Przybysławiu

Zespół Południowowielkopolskiej Grupy OTOP przeprowadził kontrolę gniazd bocianów białych w gminie Żerków w powiecie jarocińskim w celu sprawdzenia bezpieczeństwa młodych oraz ich obrączkowania i mierzenia. Zaobrachowano w sumie 31 młodych bocianów białych z 14 gniazd. Obrączkowanie było możliwe dzięki życzliwości władz gminy Żerków, która udostępniła podnośnik koszowy należący do OSP w Żerkowie. Niestety, głównie ze względu na majowe susze, sukces lęgowy w tym roku był znacznie

gorszy, niż w latach ubiegłych. We wszystkich skontrolowanych gniazdach były lęgi wyłącznie z dwoma lub trzema młodymi. Gospodarze bocianich gniazd bardzo często informowali nas o wyrzuceniu z gniazda jednego z młodych. Takie zachowanie podyktowane jest najczęściej niedoborem pokarmu. Potwierdziły to również charakterystyczne przebarwienia na łatkach, zwane prążkami głodowymi. Kontrola gniazd miała również na celu usunięcie nylonowych sznurków, które są bardzo niebezpieczne dla

młodych piskląt. Efekt tego zagrożenia można było zaobserwować przy gnieździe w Żernikach, gdzie martwy zeszłoroczny pisklak zaplątany w taki sznurek wisiał pod gniazdem. W akcji wzięli udział członkowie PwG OTOP: Paweł T. Dolata i Bartosz Skrzypczak, operator podnośnika koszowego Piotr Zdrojowy, a także Mirosław Masztalerz, pracownik Żerkowsko-Czeszewskiego Parku Krajobrazowego.

Tekst i foto: Bartosz Skrzypczak, Południowowielkopolska Grupa OTOP

Ornitologowie w akcji przy gnieździe w Stęgoszy. Używanie podnośnika koszowego znacznie przyspiesza obrączkowanie, a przede wszystkim jest bezpieczniejsze dla piskląt

Mierzenie dzioba pozwala określić wiek piskląt. Dzioby, podobnie jak nogi, młode bociany mają koloru czarnego, dopiero później przebarwiają się na czerwono

W tym roku pisklęta otrzymywały komplet dwóch obrączek, zielone plastikowe na gołęń, ułatwiające odczytanie ich z daleka, oraz aluminiowe na skok

Wokół boćków

Mamy kolejne, ciekawe doniesienia związane z bocianem czarnym z Antonina. Z akcji PwG OTOP we współpracy z wielkopolskimi leśnikami wynika, że ptak z Nadleśnictwa Antonin z roku 2003 stwierdzony został trzykrotnie na gnieź-

dzie z młodymi na Słowacji (od 2011 r., w 2010 gniazdował na Węgrzech) - szczegóły na www.pwg.otop.org.pl.

Przy okazji informujemy, iż pomiędzy Nadleśnictwem Kalisz a Południowowielkopolską Grupą Ogólnopolskiego Towarzy-

stwa Ochrony Ptaków zostanie zawarte pionierskie na naszym terenie, oficjalne porozumienie (list intencyjny) o współpracy w zakresie ochrony przyrody na terenie tego nadleśnictwa. Nadleśnictwa zainteresowane zawarciem aktu poparcia

wzajemnej współpracy (jest to list intencyjny, więc nie zobowiązuje jednostki do żadnych działań, ich zakres jest ustalany wspólnie) prosimy o kontakt, który znaleźć można na stronie www.pwg.otop.org.pl

BARTEK SKRZYP CZAK

W telegraficznym skrócie

► „Żubr” wyróżniony

Projekt LIFE „Ochrona żubra w Puszczy Białowieskiej (2006-2010) - Kraina Żubra” znalazł się wśród 13 najlepszych (200 zgłoszonych) projektów wyłonionych przez Komisję Europejską. Głównym celem projektu była poprawa sytuacji żubra w regionie Puszczy Białowieskiej oraz wdrożenie, bądź rozpoczęcie działań, które zapewnią długoterminową ochronę i zachowanie tego gatunku (LP).

► Głosuj na drzewo roku 2012

Są ludzie, którzy kochają drzewa i uważają je za swoje ulubione. Jeśli mogą, starają się je pielęgnować i otaczać opieką. Wspominają ich dzieje, są z nich dumni, opowiadają o nich innym. Właśnie dla tych ludzi i ich drzew Klub Gaja ogłosił Konkurs

Drzewo Roku. Swoją głos możesz oddać wchodząc na adres: http://swietodrzewa.pl/drzewo_roku_2012.

► Bezpieczeństwo w Parkach Narodowych

Wyniki zebranych przez Ministerstwo Środowiska danych potwierdzają, że mimo incydentów, wszystkie prace zabezpieczające w 23 parkach narodowych w całej Polsce gwarantują dobry stan szlaków. Ministerstwo sprawdziło także, czy wszystkie parki mają i udostępniają dla zwiedzających (w Internecie i na terenie parku) regulamin uwzględniający zasady bezpieczeństwa na szlakach turystycznych. Zgodnie z prawem, odpowiedzialność za stan obszarów udostępnionych na cele turystyki, a zwłaszcza urządzeń znajdujących się na szlakach, ponosi

dyrektor parku narodowego. Jego obowiązkiem jest informowanie turystów o warunkach uprawiania turystyki panujących na obszarze parku narodowego. Parki co roku odwiedza średnio prawie 11 milionów osób. Największym zainteresowaniem cieszą się Tatrzński Park Narodowy (prawie 2,5 mln zwiedzających rocznie) i Karkonoski Park Narodowy (2 mln turystów w ciągu roku) (MS).

ZE ŚWIATA

► **Ameryka Łacińska - satelity nad lasami**
Międzynarodowy zespół naukowców opracował pierwszy w historii system do monitorowania w czasie rzeczywistym stanu zalesienia Ameryki Łacińskiej z wykorzystaniem danych satelitarnych.

► **Brazylia - veto dla wycinki lasów**
Prezydent Brazylii zawetowała prawo leśne, na mocy którego wyręb lasów puszczy amazońskiej miałby być ułatwiony. Za zniesieniem prawa wycinki lasów było aż 79% ankietowanych Brazylijczyków (*Las Polski*12/2012).

► **Brazylia - veto dla wycinki lasów**
Prezydent Brazylii zawetowała prawo leśne, na mocy którego wyręb lasów puszczy amazońskiej miałby być ułatwiony. Za zniesieniem prawa wycinki lasów było aż 79% ankietowanych Brazylijczyków (*Las Polski*12/2012).

► USA

- ogromny pożar

W stanie Nowy Meksyk ogień trawi kolejne pola lasów. Spłonęło już 80 tys. ha lasów, a pożar udało się opanować w zaledwie 10%. Górzyście charakter terenu dodatkowo uniemożliwia bezpośrednie akcje pożarnicze. Dodamy, że pożar jest tak wielki, iż widać go już z kosmosu (*Las Polski*12/2012)

► Rosja - Pożar, ofiary

Dziesięciu strażaków - spadochroniarzy zginęło podczas gaszenia groźnego pożaru lasu w Tuwie, na południu Syberii - poinformowała służba prasowa Federalnej Agencji Rosyjskich Lasów Państwowych (Rosleschoz). Ogień objął powierzchnię 500 hektarów. (*wprost.pl*).